

טיוטה להערות הציבור

מבחנים לצורך תמיכה של משרד החינוך עבור חונכות לימודית ערכית במקצועות היהדות לבנים ולבנות

בהתאם לסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, {להלן "החוק"} ובהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, מתפרסמים בזה מבחנים לחלוקת כספי תמיכות של משרד החינוך {להלן-המשרד} למוסדות ציבור בתחום החונכות הלימודית, הערכית והחינוכית במקצועות היסוד של היהדות, במוסדות החינוך העל יסודיים {כיתות ז' עד י"ב};

המינהל לחינוך דתי

1. כללי

- (א) ועדת התמיכות של המשרד (להלן – הועדה) תדון במתן תמיכות מתקציב המשרד בהתאם לנוהל להגשת בקשות לתמיכה מתקציב המדינה במוסדות ציבור ולדיון בהן בהתאם למבחנים אלה (להלן – הנוהל)¹.
- (ב) התמיכה עצמה צריך שתיתן, אם אכן נכון וראוי לתיתה, על פי עקרונות של סבירות ושוויון בין מקבלי התמיכה השונים.
- (ג) בבואה לדון ולהחליט בכל בקשה ובקשה לתמיכה, תשקול הועדה את כל נסיבותיו של העניין, תוך יישום אחיד וענייני של מבחנים אלה;
- (ד) כל שיקוליה של הועדה יהיו ענייניים, תוך הפעלת אמות מידה מקצועיות, ככל שיידרש לפי נסיבות העניין. החלטות הועדה יהיו מנומקות.
- (ה) חלוקת הסכום המיועד לתמיכות בתקציב השנתי של המשרד תיעשה לפי תחומי הפעילות, הכל בכפוף לאמור במבחנים אלה ולחוק התקציב השנתי לשנת הכספים השוטפת, כפי שיבואר להלן.

2. הגדרות:

במבחנים אלה:

- ✓ **"בית ספר על יסודי"**: בית ספר המיועד לילדים ולנערים ולנערות הלומדים בכיתות ז' עד י"ב. בכלל זה, בין היתר: ישיבות תיכוניות, אולפנות ובתי ספר מקיפים.
- "חונך" - אדם המנהל אורח חיים ההולם את מטרות החמ"ד, שלמד שנתיים לפחות לאחר הגיעו לגיל 18, במוסד תורני כמשמעו במבחנים לחלוקת כספים לצורך תמיכה של משרד החינוך במוסדות תורניים - לימוד ופעולות², או כסטודנט להוראה וחינוך במסלול לימודי קודש, או להוראה וחינוך במכללה דתית המפוקחת על ידי החמ"ד, או כעתודאי הלומד במוסד אקדמי, המשלב בלימודיו לימודים תורניים, ומצוי בשנת הלימודים השלישית לפחות במוסד או כסטודנט כאמור, והמציא אישור על כך להנחת דעתה של הועדה.

"המינהל" - המינהל לחינוך דתי במשרד החינוך.

- ✓ **"מוסד הציבור" או "הגוף"** - הינו מוסד ציבור כמשמעו בסעיף 3א. לחוק.

¹ י"פ התשנ"ב, עמ' 2569; התשס"ה, עמ' 330 ועמ' 1140.
² י"פ 5317, עמ' 3498; י"פ 6742, עמ' 3390.

✓ **"שעת פעילות"** עם תלמידים - 45 דקות, עם הורים, מורים, מנהלים - 60 דקות.
קבוצת הנהגה לימודית – תחשב קבוצת תלמידים בין 15-5 תלמידים בכיתות י"ב' שמקיימת מלבד הלימודים בחונכות, גם פעילות עצמית כמוביל למידה וחניכה לתלמידים צעירים מהם באופן קבוע בתוך המוסד החינוכי או בקהילה, בהיקף שלא יפחת משעת למידה וחניכה שבועית של תלמיד מקרב קבוצה זו לתלמיד צעיר.
3. מטרת התמיכה:

- (א) להעמיד לרשות בתי הספר בחינוך הדתי חונכים המהווים דמויות הזדהות לנוער ויכולים, גם בשל, להבין את הליכי הרוח של הנוער המתבגר.
- (ב) לבנות חונכות לימודית תורנית במקצועות הקודש במטרה לקדם תלמידי "קצה". צמצום פערים לימודיים אצל תלמידים מתקשים מחד, ומתן העשרה לתלמידים מחוננים ומצטיינים מאידך.
- (ג) להקנות מיומנויות למידה יחודיות למקצועות הקודש: הקניית השפה התלמודית, לימוד בשיטת החברותא, החבורה, ובית המדרש ובניית השיח הרגשי "פתיחת הלב" במטרה לעזור לתלמיד להפנים את הנלמד ולהפכו ללימוד הלכה למעשה. הפחתת הניכור מלימודי הקודש והגברת אהבת התורה והפנמת ערכיה אצל התלמידים.
- (ד) להעמיד את התכניות הלימודיות במקצועות התורניים בראש סדר העדיפויות של בית הספר.
- (ה) ללוות את התלמידים בסוגיות של חינוך לחיי משפחה, הדרכה לזוגיות ולימוד סוגיות בהקשר לבית היהודי.
- (ו) להדריך את המורים באופן שייצור הלימה עם החונכות הניתנת לתלמידים

4. סוגי הפעילות והנושאים הנתמכים:

- א. פעולות עם התלמידים:
 - קיום תגבור לימודי תלמידים ע"י חונכים בכל מקצועות הקודש, ובכלל זה: תנ"ך, משנה, גמרא, ראשונים ואחרונים, ספרי הלכה, מחשבה, אמונה, מוסר והגות. במסגרת פרטנית של מורה ותלמיד יחיד או במסגרות קטנות הכוללות 5-2 תלמידים הנפגשת פעמיים בשבוע לפחות למפגש של עד 90 דקות לימוד כל פעם
 - פעילות קבוצתית לתלמידים, ובה הרצאה פרונטלית ולימוד קבוצתי, בקבוצה של 20 תלמידים, בתדירות של פעם בחודש. כל פעילות תמשך 3 שעות
 - פעילות של ימי עיון וימי שיא לימודי תלמידים
 - מפגש לימודי עם דמויות מופת וגדולי תורה
 - מפגש לימודי חוויתי כגון חידון גמרא, שינון, הספקים וכדו'.
- ב. פעולות עם החונכים וצוותי ההוראה: קיום מערכת ליווי מקצועי הכוללת:
 - הנחיה מקצועית קבועה ופרטנית לחונכים
 - קיום ימי עיון ומפגשים, אזוריים או ארציים, של החונכים או שלהם עם צוותי ההוראה הרלוונטיים בביה"ס בו מתבצעת התכנית, שעניינם הכרה והטמעה של תכני הפעילות המפורטים בסעיף זה ושיטות הנחלתם, וכן גיבוש קבוצתי ולימוד עמיתים.
- ג. פיתוח והפקת חומרי למידה למסגרת בית הספר המיועדים ליישום התכנית והמונחלים לקהל היעד לשימוש שוטף במהלך הלימודים.

5. אוכלוסיית היעד בפעילות הנתמכת:

מרכיבי החינוך העל יסודי הממלכתי דתי, הפתוח לכל, בעיקר לתלמידים, וכן לחונכים, למורים, למלמדים, למנהלים ולהורים; והכל, בהתאם למטרות התמיכה.
התוכנית מיועדת לתלמידי כיתות ז-יב בבתי הספר שבהם נלמדים לפחות שמונה ש"ש לימודי הקודש בכיתה, הלומדים את תוכנית הליבה ותלמידיהם נגשים ככלל לבחינות הבגרות

מבחנים ותנאים:

6. מוסד ציבורי יהיה זכאי לתמיכה לפי מבחנים אלה אם עמד בכל התנאים הבאים:

א. מוסד הציבור אינו מוסד חינוכי כהגדרתו בחוק לימוד חובה התש"ט-1949, אינו בעלות של מוסד חינוך כזה ואינו מפעיל בעצמו מוסד חינוך כזה.

ב. מוסד הציבור עומד בתנאים לקבלת תמיכה, על פי כל דין ונוהל.

ג. בשנה שקדמה לקבלת התמיכה לראשונה, מוסד הציבור פעל בבתי ספר שמספרם הכולל אינו נופל ממספר מחצית בתי הספר, בהם יפעל, על-פי בקשת התמיכה שהגיש לראשונה.

ד. למוסד הציבור ניסיון של שנתיים לפחות במרכיבי הנושאים הנתמכים לפי מבחנים אלה.

ה. בבתי הספר בהם מופעלת התכנית מתקיימים לפחות 8 ש"ש לכיתה במקצועות הקודש (4 שעות מעבר למתחייב בתוכנית הליבה)

ו. התכנית הנתמכת במבחנים אלה עונה על כל התנאים המצטברים הבאים:

1. החונכות, הנתמכת לפי מבחנים אלה, מתבצעת על-ידי חונכים, כהגדרתם במבחני תמיכה אלה, .
2. החונכות האישית, לה שותף החונך, וכל פעילות אחרת, הנתמכת לפי מבחנים אלה, אינה מתבצעת בשעות הלימודים, בהן הוא מחויב, בהתאם למסגרת הלימודים שלו לפי מבחני התמיכה במוסדות תורניים, ובידו אישור רשמי על כך – מאת ראש המוסד בו הוא לומד.
3. תמורת עבודתו של החונך המובאת בחשבון לפי מבחנים אלה ניתן לו שכר מינימום לשעה לפחות או שכר הדרכה עפ"י תעריפי שירות המדינה, בהתאם למספר השעות שהוא עובד לפי התכנית הנתמכת במבחנים אלה, בכפוף לאמור להלן:
 - (א) לפי כל דין, אין מניעה משפטית לכך שהחונך עוסק בעיסוק נוסף, ומקבל בעדו תמורה.
 - (ב) שעות החונכות שלו אינן נכללות ואינן נספרות כשעות לימודים, בהם מחוייב המוסד בו הם לומדים, כתנאי לקבלת תמיכה או לפי כל דין אחר.
 - (ג) מוסד הציבור מדווח לרשויות המס כנדרש על מתן השכר לחונך, ומקיים כל חובותיו ביחס להעסקה כאמור, לפי כל דין.
4. תכנית החונכות או השעות בהן היא מתבצעת אינן מתוקצבות על ידי שום גורם ממלכתי או ציבורי אחר.
5. הפעילות שבעבורה מבוקשת התמיכה אינה מהווה חלק מתכנית הלימודים הפורמאלית. בכל מקרה, לא יובאו בחשבון התמיכה שעות פעילות המתוקצבות באופן אחר.
6. תכנית החונכות האישית מתבצעת לתלמיד בודד או לקבוצה של 2-5 תלמידים.
7. תכנית החונכות האישית מתבצעת פעמיים בשבוע לפחות, ונמשכת במשך שתי שעות לימוד רצופות (90 דקות) בסך הכל לפחות, בכל מפגש. סה"כ ארבע שעות אקדמיות שבועיות לתלמיד או לקבוצה.
8. תכנית החונכות האישית אושרה על-ידי המינהל לחינוך דתי.
9. הפעילות הנתמכת מתבצעת במיתחם בית-הספר בו לומדים התלמידים המשתתפים בה.
10. מוסד-הציבור מפעיל את התכנית הנתמכת לפי מבחנים אלה ב-6 מוסדות חינוך לפחות ברחבי הארץ, בפריסה של שני מחוזות של המשרד, לכל הפחות.
11. בתכנית נוטלים חלק 20% לפחות מכלל התלמידים בבית הספר, בשכבות הגיל, עבורן מיועדת הפעילות.
12. בכל בית ספר יפעל מוסד ציבור אחד בלבד..

ימי הלמידה למורים יתקיימו לצוות הניהול הכולל את מנהל ביה"ס, רב ביה"ס, יועצות ומחנכים בהיקף של 2 ימי עיון שנתיים ו- לכל הפחות 2 מפגשים לאורך השנה (4 שעות כל מפגש), בנוסף יקוימו לכל הפחות שני מפגשי במ"ה (בית מדרש הורים), שעניינו מפגש לימוד להורי התלמידים בחניכה שמרכזו תוכן תורני, תוכן חינוכי וסדנא. 13. הפעילות הנתמכת לפי מבחנים אלה מתבצעת במוסדות-חינוך, שלפחות 25% מתלמידיהם מצויים בשלושת העשירונים החלשים ביותר לפי מדד הטיפוח של כלל מוסדות המינהל לחינוך דתי. לפי מדד הטיפוח הנוהג במשרד.

7. אופן חישוב התמיכה

(א) תמיכה בשיעור של עד 80% מסך התמיכה תינתן עבור עלויות שעות החונכות, על-פי סך הנקודות שיצבור מוסד הציבור בפרק זה מכלל הנקודות שיצברו כלל המוסדות שנמצאו זכאים לתמיכה, בפרק זה, כמפורט להלן:

- (1) לכל שעת פעילות נתמכת, המיועדת לתלמידים במסגרת חונכות אישית – 1 נקודה.
- (2) לכל שעת פעילות נתמכת כאמור, המתבצעת על-ידי חונך שהוא בעל תעודת הוראה, או תלמיד בפועל של מוסד להכשרת מורים, תינתן תוספת של 0.25 נקודות.
- (3) לכל שעת פעילות נתמכת כאמור, המתבצעת עם תלמיד או קבוצת תלמידים הנמנים עם שלושת העשירונים הנמוכים ביותר במגזר לו משתייך מוסד הלימודים, לפי מדד הטיפוח הנוהג במשרד, תינתן תוספת של 0.5 נקודות
- (4) שעת חונכות הניתנת לקבוצה קבועה שהיא הנהגה לימודית תורנית המקיימת שיעורים קבועים תזכה את החונך ב 2 נקודות נוספות לכל שעה.
- (5) היקף הפעילות המירבית שתוכר לכל תכנית חונכות אישית או קבוצתית, במהלך שנת לימודים אחת, לא יעלה על 100 שעות.
- (6) ערך התמיכה לשעת פעילות לא יעלה בשום מקרה על תעריף ההדרכה לשעה של נציבות שירות המדינה למרצה בקבוצה 1.א., כפי ערכה ביום 1 בינואר של השנה, עבורה מוגשת בקשת התמיכה
- (7) פעילות הניתנת בהתנדבות לא תובא במנין לצורך התמיכה. למען הסר ספק, גם כה אדם מתנדב, שמימונו מתקציב המדינה, כגון: בנות שירות לאומי, מורות חיילות, לא תבוא במנין.
- (8) ערך נקודה ייקבע על-פי חלוקת התקציב המוקצה לפרק זה בכלל הנקודות שנצברו בפרק זה על-ידי כל מוסדות הציבור שנמצאו זכאים לתמיכה לפי מבחנים אלה.

(ב) תמיכה בשיעור של עד 20% מסך התמיכה תינתן עבור המערך המלווה את שעות החונכות (על-פי תכנית עבודה שתאושר על-ידי המינהל לחינוך דתי), על-פי סך הנקודות שיצבור מוסד הציבור בפרק זה מכלל הנקודות שיצברו כלל המוסדות שנמצאו זכאים לתמיכה, בפרק זה, כמפורט להלן:

- (1) המערך המלווה יכול כל פעילות הנחוצה להנחיה וללווי חינוכיים של בית הספר ושל החונכים לפעילות הנתמכת, כגון: מערך תכנון הפעילות, הפעלת הפעילות והפיקוח החינוכי עליה, עלות נסיעת מדריכים ומפקחים, האחראי להיבטיה החינוכיים של התכנית, הכל בהתאם למספר בתי הספר מופעלת התכנית:

בעד כל אחד מ-15 בתי הספר הראשונים הנכללים בתכנית ינתנו למוסד עד 10 נקודות

עבור כל אחד מבתי-הספר ה-16 עד ה-25 ינתנו 5 נקודות נוספות

עבור כל בית ספר נוסף ינתנו 2 נקודות נוספות.

- (2) ערך נקודה ייקבע על-פי חלוקת התקציב המוקצה לפרק זה בכלל הנקודות שנצברו בפרק זה על-ידי כל מוסדות הציבור שנמצאו זכאים לתמיכה לפי מבחנים אלה.
- (ג) אם יוותר עודף כספי לא מנוצל באחד מרכיבי התמיכה, הוא יועבר לרכיבי התמיכה האחרים, על-פי יחס התמיכה שנקבע להם לפי מבחנים אלה, הכל בכפוף למגבלת התמיכה שנקבעה להם, ככל שנקבעה.
- (ד) שיעור התמיכה במוסד-ציבור, הנתמך לראשונה לפי מבחנים אלה, לא יעלה על כפל עלות הפעילות הנתמכת לפי מבחנים אלה, שהוצאה על-ידו בשנה שקדמה לשנת התמיכה הראשונה.
- (ה) בכל מקרה, תמיכת המשרד לא תעלה על 75% מסך העלות בפועל של הפעילות הנתמכת לפי מבחנים אלה.

(1) לא תינתן תמיכה בפעילות לתלמידים שבעבורם ניתנת תמיכה אחרת אם קיימת באותו מוסד תוכנית תמיכה אחרת של מינהל החמ"ד המפוקחת ומאושרת, כגון לפי המבחנים לחלוקת כספים לצורך תמיכה של משרד החינוך במוסדות ציבור (פעילות המכוונת להעצמתן הדתית - רוחנית של קהילות בתי הספר הפועלים ברוח החינוך הממלכתי דתי)³

שיעור התמיכה במוסד-ציבור, הנתמך לראשונה לפי מבחנים אלה, לא יעלה על כפל עלות הפעילות הנתמכת לפי מבחנים אלה, שהוצאה על-ידו בשנה שקדמה לשנת התמיכה הראשונה.

(ז) בכל מקרה, תמיכת המשרד לא תעלה על 75% מסך העלות בפועל של הפעילות הנתמכת לפי מבחנים אלה.

8. נהלים

(א) לבקשת התמיכה יצורפו:

- (1) כל המסמכים הנדרשים להגשת בקשת תמיכה, בהתאם לכל דין ונוהל;
- (2) תוכנית עבודה שנתית מפורטת של מוסד הציבור, חתומה בידי מנהל מוסד-הציבור, כשהיא מאושרת על ידי מינהל החינוך הדתי.
- (3) הנתונים הדרושים לקביעת הזכאות לתמיכה ולשיעורה.
- (4) התחייבות כי לפעילות הנתמכת לא ניתן סיוע ממשלי אחר בכל דרך שהיא, וכי הפעילות שבעבורה מבוקשת התמיכה אינה מהווה חלק מתכנית הלימודים הפורמלית;
- (ב) מוסד הציבור ימסור למשרד או לוועדה כל נתון, מסמך או מידע שיידרשו במהלך השנה, הרלוונטי לבחינת בקשת התמיכה.

9. תחילה

תחילתם של מבחנים אלה ביום _____ (תאריך עברי) (תאריך לועזי)

(חמ 1888-3)

שי פירון
שר החינוך

³ י"פ התש"ע, עמ' 2275; י"פ התשע"ד, עמ' 5759